

najtopleje priporočamo. Vsaj vsaka srednješolska učiteljska knjižnica po Slovenskem bi morala biti naročena na Jagičev „Archiv“, kojega vsaka knjiga (v štirih zvezkih) stoji 20 mark ali 12 gld.

Novi spisi Miklošičevi. V novinah čitamo, da je prof. Miklošič dunajski akademiji znanostij predložil razpravo: „Ueber Göthes Klagesang von der edlen Frauen des Asan Aga“. Kdor pozna Göthejeve poezije, gotovo se dobro spomina te prekrasne, iz srbskega narodnega pesništva zajete balade njegove, ki ima jako čudno literarno usodo za seboj. Zapisal je to pesen iz narodnih ust v Dalmaciji Giovanni Battista Fortis (1741—1803), ter jo ponatisnil v svoji l. 1770. na svetlo dani knjigi, v kateri opisuje svoje potovanje po Dalmaciji, dodavši srbskemu tekstu tudi italijanski prevod. Z italijanščine je bila preložena na francoščino in v francoskem prevodu jo je čital Göthe, kateremu je tako dopala, da jo je l. 1775. preložil na nemški jezik. Prvič je bila v nemškem prevodu natisnena v Herderjevih „Stimmen der Völker“ l. 1778. Čuditi se mora človek pesniškemu geniju Göthejevemu, da je v nemškem prevodu tako izvrstno pogodil svojstvo srbskih narodnih pesnij, dasi ni razumel jezika srbskega in dasi je prelagal iz francoskega prevoda. Ko je petdeset let pozneje Göthe čital isto pesen v natančnem Talvjnem prevodu, čutil se je samemu sebi ter rekel, da je prelagal iz francoščine „mit Ahnung des Rythms und der Wortstellung des Originals“. Dodajemo še to, da Vuk ni mogel nič več zaslediti v narodu originala, vender je „Asan Aginico“ ponatisnil l. 1814. v svoji „Pesmarici“ iz Fortisove knjige, a pozneje jo je izpustil iz svoje zbirke srbskih narodnih pesnij. Tudi na slovenski jezik je ta krasna pesen že dvakrat preložena; prvič jo je priobčil l. 1832. dr. Jakob Župan v „Kranjski Čebelici“ (III. 65), drugič Cegnar v svojih „Pesmih“. Prof. Miklošič bode v svojem zgoraj omenjenem spisu to v literarno-zgodovinskem in pesniškem oziru zanimljivo balado gotovo na vse strani korenito razbistril, zatorej težko pričakujemo njegove razprave. — Subjectlose Sätze. Von Franz Miklosich. Zweite Auflage Wien 1883, 8°, 76. Cena 1 gld. 20 kr. Ta knjiga je drugi pomnoženi natis Miklošičeve l. 1865. na svetlo dane razprave: „die Verba impersonalia im Slavischen“ ter razpravlja mal, a važen oddelek sintakse slovanskih jezikov korenito in temeljito, kakor razume to stvar samo Miklošič. Slovenske jezikoslovce opozarjamo na to najnovejše delo največjega slavista in slovničarja zdanjega časa.

† **Jan Valerian Jirsik**, škof v Budjeovicah na Českem, umrl je 23. februarja. Imel je že 85 let (porojen 1798) in škof je bil od l. 1851. Jirsik bi se mogel po pravici imenovati česki „Slomšek“, kajti bil je jako plodovit pisatelj česki, ki je napisal dolgo vrsto knjig v pravem cerkvenem duhu. Najimennitnejša knjiga njegova je „Populární dogmatika“, ki je doživela štiri natise.

Slovaki so imeli l. 1882. sledeče časopise: 1) Narodnie Noviny, Politický, literárny a narodohospodársky časopis. Redaktor Ambro Pietor. — Ta časopis je izhajal po trikrat na teden in veljal za celo leto 12 gld. 2) Národn Hlásnik. Noviny pre slovenski ľud. Redaktor Ambro Pietor. Vsak mesec je izhajal list po jedenkrat in veljal za celo leto 1 gld. — 3) O b z o r. Noviny pre hospodárstvo, remeslo a domácí život. — Te novine prihajale so tri krate mesečno in velja le 3 gld. za celo leto. Urednik Romuald Lagnus. — 4) Črnoknažnik.

Obrazkovy časopis pre humor a satyru. Urednik Duro Čajda. Cena 2 gold. — 5) Včelka. Obrazkovy časopis pre školskú mládež. Urednik Andrej Sokolik. — Včelka je hodila vsak mesec po jedenkrat na svetlo in veljala 2 gold. za celo leto. — 6) Katolicke Noviny. Urednik Martin Kollar. Cena 2 gold. — 7) Korouhevna Sionu. Cirkvení časopis, věnovany veškerym žaležitostem cirkve ev. a. v. Vyhodi v Skalci dva razy mesačne. Urednik Michal Boor. Cena 3 gold. — 8) Kazatelna. Izhaja po dvakrat na mesec in velja 4 glđ. za celo leto. Urednik Fr. R. Osvald. — 9) Slovenské Pohľady. Časopis pre literaturu, vedu, umenie a politiku. Redaktor Svetozar Hurban. Ta časopis, podoben „Ljublj. Zvonu“ prinaša samo izborne in dovršene članke ter je Slovakom gotovo v posebno čast.

M.

Profesor Louis Legér, dobro znani francoski učenjak in pisatelj, priobčuje v pariškem časopisu: „La nouvelle revue“ potopisne črtice z naslovom: „Une Excursion chez les Slaves méridionaux“. V zvezku izdanem v 15. dan meseca decembra 1882. l. je natisnen članek: „De Lom Palanka à Sofia. — Le nouveau royaume de Bulgarie“. Od 797. do 825. strani. — V sešitku od 1. febr. 1883. l. pa popisuje: „Philippopoli et Rouméli orientale“. (Od 514 do 535 str.).

M.

Ruska književnost. Knjaz Kurbskij. (V 4-h častjah. Soč. B. Fedorova. St. Peterburg 1883. Cena 2 rub). To je naslov znamenitemu zgodovinskemu romanu, ki je izšel zdaj v drugi izdaji. V njem je Fedorov dobro naslikal rusko življenje za carja Ivana Groznega in izvrstno („majsterski“ pravi „Luč“) opisal značaj romanovega junaka kneza Kurbskega. Ker je doba Ivana Groznega jedna najvažnejših v starejši ruski zgodovini, zato hočemo ob kratkem izpregovoriti o razmeri med carjem Ivanom in knezom Kurbskim, opiraje se na Porfirjeva (Istorija ruskoj slovesnosti) in na Solovjeva (Istorija Rossiji).

Knez Andrej Kurbskij je bil jeden najslavnejših mož za carstvanja Ivana Groznega. Dasi se je odličil v mnogih bitvah, posebno v oni pri Kazanji, zameril se je vendar Ivanu Groznemu zaradi jedne same izgubljene bitve z Litovci tako, da je moral bežati v Litvo, kjer je prestopil na stran poljskega kralja Sigismunda. V Litvi se je tačas pravoslavje umikalo katolištvu, ker se pravoslavni propovedniki niso mogli meriti z izobraženimi katoliškimi, zlasti z jezuiti. Za tega delj je knez Kurbskij pisal pisma knezu Ostroškemu, kneginji Čartorijski, panu Trockemu in drugim imenitnim osobam, prigovarjajoč jim skrbeti za večjo prosveto in zbiral dela cerkvenih očetov iskaje jim prelagatelj. Že precej v letih se je sam začel učiti latinščine, retorike in dialektike. Prevel je teologijo in dialektiko sv. Janeza Zl., nazvano „Margarit“, in spisal je zgodovino florentinskega cerkvenega zbora.

Važnejše od tega so pa njegove poslanice (poslanija) k carju Ivanu Groznemu in njegova „istorija Joanna Groznago“. Knez ne more trpeti samovoljno vladajočega in boljarstvo prezirajočega carja, za tega delj mu pošilja ostre poslanice, katere pa car zavrača z ravno tako ostrimi odgovori. V vsej tej korespondenciji ni najmanjšega sledu diplomatični etiketi, dajeta se prav po domače. Tako n. pr. Kurbskij piše: „Zakaj si ti, car, pobil močne v Izraelu in od Boga tebi dane vojvode izročil raznim smrtnim kaznim, v cerkvah božjih prelil njih